

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет будівництва та архітектури
Кафедра гуманітарної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчально-виховної
роботи, професор
_____ (Віталій Боярчук)
«_____» _____ 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Філософія

спеціальність 208 «Агроінженерія»
(шифр і назва спеціальності)

ОП «АГРОІНЖЕНЕРІЯ»

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
(Освітня програма, освітній рівень)

Львів 2024

Робоча програма з дисципліни "**Філософія**" для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету механіки, енергетики та інформаційних технологій за спеціальністю **208 «Агроінженерія»**

Мова вивчення дисципліни: українська.

Розробник: Копитко Андрій Дмитрович, кандидат історичних наук, доцент кафедри гуманітарної освіти

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри гуманітарної освіти

Протокол від "29" серпня 2024 року № 1

В.о.завідувача кафедри гуманітарної освіти

_____ (Ігор Баран)
(підпис) (ім'я та прізвище)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії (ради)

Протокол від " 29 " серпня 2024 року № 1

Голова методичної комісії факультету механіки, енергетики та інформаційних технологій

_____ (Степан Ковалишин)
(підпис) (ім'я та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти:

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Галузь знань: **20. «Аграрні науки та продовольство»**

(шифр і назва)

Спеціальність **208 «Агроінженерія»**

(шифр і назва)

Характеристика навчальної дисципліни:

Нормативна

Кількість кредитів 3

Загальна кількість годин – 90

Вид контролю: залік

Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 3

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загальної кількості годин становить (%):

для денної форми навчання – 46,7%

для заочної форми навчання – 11,1%

2. Програма вивчення навчальної дисципліни "Філософія" складена для підготовки ОС "Бакалавр".

1. Предметом навчальної дисципліни є основні категорії, завдання та функції філософії; філософські ідеї зарубіжних та вітчизняних мислителів різних епох; різновиди філософських методів та способи їх використання; основні поняття онтології, гносеології, аксіології та інших галузей філософського знання; філософські підходи до пояснення буття Бога, світу та людини; парадигми сучасної філософської думки.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентської молоді цілісного уявлення про предмет, структуру, функції та статус філософії; розкриття основоположних принципів таких галузей філософського знання як онтологія, гносеологія, аксіологія, філософська антропологія тощо; розширення світогляду молодого покоління знаннями з історії філософської думки; змалювання глобалізаційних тенденцій сучасності й розкриття потреб та потенціалу українського суспільства тощо.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ФІЛОСОФСЬКОЇ ДУМКИ У СВІТІ ТА УКРАЇНІ. ПРОБЛЕМИ БУТТЯ.

Тема 1. Філософія, її людські виміри і смисл

1. Предмет філософії. Структура та функції філософського знання.
2. Філософія: світогляд, історичні типи світогляду.
3. Значення філософії для суспільства та особистості.

Тема 2. Філософія античності, середньовіччя і Відродження.

1. Антична натурфілософія. Класичний період античної філософії. Сократ. Платон. Аристотель.
2. Апологетика і патристика раннього Середньовіччя (II-VIII ст.).
3. Схоластична філософія IX-XIV ст.: сутність пошуків, етапи, представники.
4. Філософія епохи Відродження (XV-XVI ст.).

Тема 3. Філософія Нового часу

1. Емпірична філософія Ф.Бекона. Раціоналізм Р.Декарта.
2. Механістичний матеріалізм Т.Гоббса. Проблема пантеїзму у Б.Спінози.
3. Сенсуалізм Дж. Локка. Суб'єктивний ідеалізм Дж. Берклі і Д.Юма.
4. Філософські погляди мислителів епохи Просвітництва (XVIII ст.).

Тема 4. Німецька класична філософія.

1. Сутнісні риси німецької класичної філософії.
2. Суб'єктивно-ідеалістичні вчення (І.Кант, І.Фіхте).
3. Об'єктивно-ідеалістичні вчення (Ф.-В. Й. Шеллінг, Г.В.Ф. Гегель).
4. Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха.

Тема 5. Сучасна світова філософія.

1. Особливості філософії XX – XXI ст.
2. Специфіка філософських ірраціоналістичних течій.
 - а) "Філософія життя". Феноменологія.
 - б) Фрейдизм і неофрейдизм.
 - в) Екзистенціальна філософія.
 - г) Релігійна філософія.
3. Визначальні риси та напрями сцієнтичної (наукоподібної) філософії:
 - а) Позитивізм та його різновиди.
 - б) Конвенціоналізм (А. Пуанкаре).
 - в) Аналітична філософія. Критичний раціоналізм.
 - г) Історична школа філософії науки.
4. Прагматизм.

Тема 6. Українська філософія в XI-XX ст.

1. Філософська думка в Київській Русі.
2. Гуманістичні та просвітницькі ідеї в Україні XVI-XVIII ст. Філософія Г.Сковороди.
3. Філософські і суспільно-політичні погляди Т.Шевченка. Кирило-Мефодіївське братство. Філософія П.Юркевича.
4. Філософські та суспільно-політичні погляди українських філософів, письменників і публіцистів другої половини XIX – початку XX ст.).

Тема 7. Онтологія як філософське вчення про буття

1. Смысл проблемы бытия.
2. Категория "материя". Материальная единство мира
3. Единство материи, движения, пространства и времени.

РОЗДІЛ 2. ГАЛУЗІ ФІЛОСОФСЬКОГО ЗНАННЯ ТА ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР ЇХ ВТІЛЕННЯ.

Тема 8. Проблема свідомості у філософії

1. Розвиток форм відображення як передумова виникнення свідомості. Свідомість як ідеальне.
2. Виникнення людської свідомості. Мова і свідомість.
3. Суспільна свідомість та її форми.

Тема 9. Гносеологія як філософська теорія пізнання.

1. Проблеми пізнання у філософії та його основні принципи.
2. Чуттєве та раціональне в пізнанні та його форми.
3. Теорія істини, її основні характеристики і критерії.
4. Специфіка, рівні, форми і методи наукового пізнання.

Тема 10. Філософська антропологія.

1. Філософія про сутність людини та основні її концепції.
2. Категорії «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість».
3. Сфери буття людини.

Тема 11. Соціальна філософія.

1. Суспільство як предмет соціально-філософського аналізу.
2. Діалектика матеріального та духовного виробництва.
3. Смысл історії. Єдиність та багатогранність світової історії.
4. Філософське розуміння культури.

Тема 12. Аксиологія (філософська теорія цінностей).

1. Цінності: сутність і трактування в історії філософії.
2. Концепції цінностей.
3. Цінності як ядро світоглядної проблематики.

Тема 13. Культура і цивілізація в філософському трактуванні.

1. Поняття та підходи до культури і цивілізації у філософії.
2. Сутнісні риси, структура та різновиди культури і цивілізації.
3. Структурні зв'язки культури і цивілізації. Конфлікти між культурою та цивілізацією.

Тема 14. Філософія природи і глобалістика.

1. Природа як предмет конкретно-наукового та філософського осмислення.
2. Сучасна наукова та філософська картина світу.

3. Глобальні проблеми сучасності: сутність, типологія, шляхи вирішення.
4. Філософія глобалізму в сучасному світі.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Кількість годин											
	Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с/р		л	п	лаб.	інд.	с/р
Рік підготовки: 1. Семестр: 1						Рік підготовки: 1 Семестр: 1						
РОЗДІЛ І. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ФІЛОСОФСЬКОЇ ДУМКИ У СВІТІ ТА УКРАЇНІ. ПРОБЛЕМИ БУТТЯ.												
1	7	2	2			3	7	2	2			3
2	6		2			4	6					6
3	6		2			4	6					6
4	6		2			4	6					6
5	6		2			4	6					6
6	6		2			4	6					6
7	8	2	2			4	8					8
Разом	45	4	14			27	45	2	2			41
Рік підготовки: 1. Семестр: 1						Рік підготовки: 1 Семестр: 1						
РОЗДІЛ ІІ. ГАЛУЗІ ФІЛОСОФСЬКОГО ЗНАННЯ ТА ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР ЇХ ВТІЛЕННЯ												
8	7	2	2			3	7		2			5
9	7	2	2			3	7					7
10	7	2	2			3	7	2	2			3
11	7	2	2			3	7					7
12	5		2			3	5					5
13	7	2	2			3	7					7
14	5		2			3	5					5
Разом	45	10	14			21	45	2	4			39
Усього годин	90	14	28			48	90	4	6			80

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Рік підготовки <u>1</u> Семестр <u>1</u>		
1	Філософія, її людські виміри і смисл.	2
2	Філософія античності, середньовіччя і Відродження.	2
3	Філософія Нового часу.	2

4	Німецька класична філософія.	2
5	Сучасна світова філософія	2
6	Українська філософія в XI-XX ст.	2
7	Онтологія як філософське вчення про буття.	2
8	Проблема свідомості у філософії.	2
9	Гносеологія як філософська теорія пізнання.	2
10	Філософська антропологія.	2
11	Соціальна філософія.	2
12	Аксіологія (філософська теорія цінностей).	2
13	Культура і цивілізація в філософському трактуванні.	2
14	Філософія природи і глобалістика.	2

6. ТЕМИ, ВИНЕСЕНІ НА САМОСТІЙНЕ ВИВЧЕННЯ

№ з/п	Назва теми
1	Діалектика та її альтернативи. Синергетика.
2	Філософія техніки.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Словесні методи (розповідь, пояснення, бесіда, лекція.)

2. Наочні методи

– ілюстрація (картинки, таблиці).

3. Практичні методи: дослід, вправи, навчальна праця., твори, реферати.

4. Інтерактивні методи: навчальні (рольові, ділові) ігри., «мікрофон», «мозкова атака», «снігова куля», дебати, портфоліо.

5. Методи за рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ:

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне детальний аналіз відповідей студентів),

2. Письмова аудиторна та поза аудиторна перевірка(філософські диктанти, твори, рішення задач і прикладів, складання тез, виконання схем, підготовка різних відповідей, рефератів, контрольні роботи (з конкретних питань тощо).

3. Практична перевірка(, виконання практичної роботи, рішення професійних завдань, ділові ігри і т. д.

4. Стандартизований контроль (тести).

Види контролю: Поточний контроль, проміжна та семестрова атестація.

9. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Очікуваними результатами навчання з дисципліни «Філософія» для студентів ОС «Бакалавр» спеціальності 208. «Агроінженерія» є:

- ПР01. Володіти гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями; формулювати ідеї, концепції з метою використання у професійній діяльності.

- ПР10. Демонструвати повагу до етичних принципів, своєю поведінкою впроваджувати етичні норми взаємовідносин в колективі, які сприяють досягненню виробничої мети. Проявляти самостійність і відповідальність у роботі.

Компетенції:

Інтегральна компетентність:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі агропромислового виробництва і у процесі навчання, що передбачає застосування визначених теорій відповідної науки, певних знань, умінь, технологічних методів та прийомів і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетенції:

- ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК3. Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота (разом 100 балів)								Підсумковий тест (залік)				Сума	
розділ 1				розділ 2								100	
7	7	7	7	7	7	8	7	7	8	7	7	7	7

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бичко І., Табачковський В., Бичко А., Ярошовець В. Філософія: Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 648 с.
2. Буслинський В.А., Скрипка П.І. Основи філософських знань: підручник [Електронний ресурс]. Для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня – молодший спеціаліст. / За ред. В.А. Буслинського. Львів : “Новий Світ – 2000”, 2020. 352 с.
3. Волинка Г. Філософія: Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2011. 368 с.

4. Губар О. Філософія: Інтерактивний курс лекцій. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 415 с.
5. Мозговий Л., Бичко І., Додонов Р. Філософія. Кредитно-модульний курс. Під ред. Л. Мозгового, Р. Додонова. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 456 с.
6. Надольний І. Філософія: Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2011. 455 с.
7. Наконечний Р., Васільєва О., Копитко А., Мисак Н. Історія філософії: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: ЛНАУ, 2013. 471 с.
8. Наконечний Р., Копитко А., Мисак Н., Лазарева М., Васільєва О. Філософія. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів : Ліга-Прес, 2014. 286 с.
9. Петрушенко В. Філософія: курс лекцій. Навчальний посібник. 5-е видання, виправ. і доповн. Львів : Магнолія-2006, 2009. 506 с.
10. Петрушенко В. Філософія: Навчальний посібник: 1 частина: Світова філософія, фундаментальні проблеми філософії; 2 частина: Релігієзнавство, етика та естетика, логіка. Львів : Новий світ-2000, 2011. 647 с.
11. Причепій Є., Черній А., Чекаль Л. Філософія: Підручник. Вид. 3-є, стереотипне. Київ : Академвидав, 2009. 592 с.
12. Черній А. Філософія: Навчальний посібник для самостійної роботи. Київ : Кондор, 2011. 392 с.
13. Філософія: Навчальний посібник / За заг. ред. Р. Наконечного. Львів : ЛНАУ, 2010. 241 с.
14. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: Навчальний посібник. За ред. Г. Волинки. Київ : Каравела, 2009. 368 с.
15. Філософія: Підручник / В.С. Бліхар, А.Ф. Карась, М.П. Требін та ін.; за ред. В.В. Середи, М.М. Цимбалюка. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 428 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/123456789/561/1/2015.pdf>

Допоміжна

1. Андрущенко В., Волинка Г., Мозгова Н. Філософія: Природа, проблематика, класичні розділи: Хрестоматія. Навчальний посібник; За ред. Г. Волинки. Київ : Каравела, 2012. 464 с.
2. Афанасьєв А.П. Філософія: навчальний посібник для студентів нефілософських спеціальностей. Маріуполь : ПДТУ, 2014. 175 с.
3. Воронюк О.Л. Основи філософських знань (навчально-методичний посібник). Київ : Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2018. 120 с.
4. Воронюк О.Л. Філософія : підручник. 3-є вид., переробл. та допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2018. 216 с.
5. Вступ до філософії. Вид.3-є, доп. і переробл. / За ред. Л. Нікітіна. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 256 с.

6. Гнатюк Я.С., Гоян І.М. Філософія. Вступ до теорії: навч. посібник. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2017. 140 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/2484.pdf>
7. Горський В. Історія української філософії: Навчальний посібник. 4-е допов. видання. Київ : Наукова думка, 2001. 375 с.
8. Гринів О. Історія філософії. Курс лекцій для аспірантів. Львів, 2015. 559 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/5072/1/istorija%20filosoifii.pdf>
9. Губар О. Філософія: Інтерактивний курс лекцій. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 415 с.
10. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Філософія: підручник. Харків: Право, 2015. 432 с.
11. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Філософія : підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2018. 432 с.; 3-є вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2020. 432 с
12. Захара І. Лекції з історії філософії: Навчальний посібник. Львів: Видавництво ЛБА, 1997. 398 с.
13. Захара І. С. Українська філософія : Навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 353 с.
14. Кремень В., Ільїн В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник. Київ : Книга, 2005. 528 с.
15. Кислюк К. Філософія: навчальний посібник. Вид. 3-є, випр. Київ : Кондор, 2016. 230 с.
16. Лузан А. Вступ до філософії. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 136 с.
17. Основи філософії: навч. посіб. / Л. О. Сандюк, С. П. Симоненко, О. В. Сулим, М.Ф. Шмиголь, Н. В. Щубелка, Ю. С. Юшкевич; за ред. М. Ф. Шмиголя. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 412 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7378/1.pdf>
18. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство / Лозовий В., Требін М., Горlach М. та ін. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 1028 с.
19. Пазиніч С.М. Філософія: навчальний посібник. Харків : Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова; Видавець О. Савчук, 2017. 380 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/45843/1/Pazynych/2017.pdf>
20. Петрушенко В. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії. Львів : Львівська Політехніка, 2019. 596 с.
21. Основи філософії: навчальний посібник / Симоненко С., Сулим О., Шмиголь М. та ін. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 412 с.
22. Сучасна філософія: основні розділи, поняття, проблеми, ідеї : Навчальний посібник [Електронний ресурс] / А. І. Бойко, І. П. Гудима, О. В. Кулешов, Т. О. Дроздова, В. С. Даценко, О. М. Кожем'якіна. [За ред. О. В. Кулешова].

- Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І., 2017. 154 с. Режим доступу: <https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/.pdf>
23. Філософія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Л.В.Губерський та ін.; за ред. Л.В.Губерського]. Х.: Фоліо, 2013. 509 с.; 2-е вид.: Х.: Фоліо, 2017. 624 с.
24. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Керівник авторського колективу Л. Губерський. Вид. 2-е, перероблене і доповнене. Харків: Фоліо, 2018. 621 с.
25. Філософія [Електронний ресурс]: навчальний посібник / Ю.М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Гаєвська та ін. Київ : КНЕУ, 2019. 368 с. Режим доступу: [kneu.edu.ua > get_file](http://kneu.edu.ua/get_file)
26. Філософія науки: підручник [Електронний ресурс] / О. П. Сидоренко, С. С. Корлюк, О. А. Коваленко, Т. В. Розова [та ін.]; за ред. О. П. Сидоренка Одеса: Одеський державний аграрний університет, 2020. 230 с. Режим доступу: <http://lib.osau.edu.ua/jsrui/handle/123456789/1823>
27. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології. Навчальний посібник зі словником. 4-е вид., переробл. та допов. Київ : КНТ, 2016. 396 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://shron1.chtyvo.org.ua/Khamitov_Nazip/Istoriia_filosofii_problema_liudyny_ta_ii_mezh_Vstup_do_filosofskoi_antropolohii_iak_metaantropolohi.pdf
28. Хамітов Н. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології. Навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 396 с.
29. Хрестоматія з історії європейської філософії: навчальний посібник для самостійної роботи студентів. Під заг. ред. проф. В.Л. Петрушенка. Львів: «Новий Світ-2000», 2013. 572 с.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Бібліотечно-інформаційні ресурси – [книжковий фонд](#), періодика та фонди на [електронних носіях](#) бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України:

ПРОВІДНІ НАУКОВІ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ

1. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*
Сайт бібліотеки: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Офіційний сайт Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника. Режим доступу: www.lsl.lviv.ua.